

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejeman, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca mine prvo polletje izhajanja našega lista kot dnevnik.

Zahvaljuje se vsem prijateljem narodne stvari, ki so nas v našem delu materialno z naročevanjem, in duševno z dopisovanjem podpirali, prosimo vse narodnjake, naj nas tudi dalje podpirajo. Gg. naročnike, katerim naročnina poteka, prosimo, naj naročenje precej ponovč, da ne bode kacega nereda. Vse prijatelje našega narodnega delovanja pa prosimo, naj nagovarjajo svoje znance k naročbi „Slov. Naroda“. Dnevnik nas stane sila novcev na leto in dobro izhajati more le z občno podporo vseh enakomislečih.

Podpore in agitacije prijateljev našega lista je nam tembolj treba, ker ima ta časopis domače in tuje sovražnike, ki samo na to gledajo, kako bi mu škodovali.

V „listku“ „Slovenskega Naroda“ začnemo že julija meseca prinašati prestavo najnovejšega izvrstnega romana

„Meta Holdenis“

katerega je spisal Viktor Cherbuliez, eden prvih francoskih romanopiscev. Ta roman je ravnokar izšel v po vsem svetu znanih zvezkih „Revue des deux mondes“ in je uredništvo „Slov. Naroda“ dobilo od pisatelja avtorizacijo prestave na slovenski jezik.

„Slovenski Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za pol leta 6 gld. 50 kr.

Za četrta leta 3 „ 30 „

Za mesec julij 1 gld. 10 kr.

Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. na mesec, 30 kr. za četrta leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za pol leta 8 gld. — kr.

Za četrta leta 4 „ — „

Za mesec julij 1 gld. 10 kr.

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr. Po pošti sprejeman „ „ 3 „ —

Naročba naj blagovoli pred koncem meseca ponoviti, oziroma na novo naznaniti se, da bo mogoče takoj s kraja ustanoviti število natisov.

Ob enem zopet prosimo, da oni gospodje, ki so nam še kaj na dolgu, precej poravnajo.

Administracija „Slov. Naroda“.

K volilnemu gibanju.

V „Nov.“ beremo resolucijo, katero so sklenili v Celji 13. junija zbrani privržniki „pravne“ stranke („Rechtspartei“.) Glasili se:

„I. Glede na to, da 1) program pravne stranke poročstvo daje obstanku in razvoju (?) Avstrije; 2) da narodnemu slovenskemu programu ne nasprotuje (in zedinjenje vseh Slovencev, kako se bode pa to vršilo po „pravnem“ programu?), nego ga še podpira (kdo se smeje?); 3) da spoštuje pravice in svobodo katoliške cerkve (in svoboda narodov, kje pa ta ostane?), kakor tudi vseh od države pripoznanih verstev, se popolnem skladamo s programom Avstrijske pravne stranke ter želimo in vabimo one Slovence, kateri mu še niso pristopili, da mu pristopijo.“

Ta klic Herman-Ulagov bode ostal glas vpijočega v pušavi in oba ta gospoda bodeta pri volitvah na sloven. Štajerskem lahko na prste naštel vse one volilce, ki bodo njima na ljubo se odpovedali staremu narodnemu programu in tako sami svojemu narodu jamo kopal.

„II. Skupščina izreka, da zastran vodstva volitev na slovenskem Štajerskem pripoznava v Mariboru že osnovani osrednji volilni odbor, kakor tudi v zavezi z njim obstoječe okrajne in krajne volilne odbore.“

Kakor hitro nam „Slovenski Gospodar“ pove imena onih gospodov, kateri so v osrednjem mariborskem volilnem odboru — in prav radovedni smo, ta imena poizvedeti — in kakor hitro razglašajo, kje so se po tem osrednjem odboru postavili okrajni odbori in iz katerih mož, potem bomo tudi sodili o močeh te „pravne“ stranke na Slov. Štajerji. Dozdaj vemo samo za „narodne“ Slovence, kateri so edino pod tem praporom bojevali se in tudi že zmagovali pri volitvah; „Rechtspartei“-Slovinci pa se morajo še le narejati, dozdej jih še nij.

„III. Skupščina nastavi kandidata svoje stranke za kmetske občine in za mesta in trge (Stolz will ich den Spanier) celjskega volilnega okraja. — Glede na to pa, da se je od strani shoda 25. maja v Celji zbrana za kmetsko skupino kandidat že postavil v osobi gosp. dr. Vošnjaka, se prepusti centralnemu odboru (menda tajnemu mariborskemu?) brž ko mogoče z njim v dogovor stopiti, ali sprejme program „pravne“ stranke ali ne. — Če ne, se podpira edino le kandidat „pravne“ stranke, preč. g. kanonik Franc Kosar.“

Proglashen je tedaj za kandidata v celjski kmetski skupini od strani „Rechtspartei“ č. g. Franc Kosar. Kajti da bi g. dr. Vošnjak narodni program opustil in podpisal program „državnopravnih“, je tako smešna terjatev, da je resno ne moremo v poštev jemati.

Listek.

Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesni.

(Spisal prof. dr. Gr. Krek.)

(Konec.)

Tudi pri sestavljanju slovarčka se je tedaj kolikor mogoče držati kritičnega pota in se kratkosti na ljubo ne smejo prezirati vprašanja, katerih se moramo prej ali slej vendar-le lotiti

Še eno je, kar nam je tu mimogredé vsaj opomniti, in to je estetično razlaganje nar. pesni. V to se ne bomo spuščali, ker bi bilo nepotrebno delo. Lepoto narodne pesni ugleda vsakdo sam, ravno ker je pesen narodna. Sicer pa naj tu gleda vsak s svojimi očmi, in čuti s svojim srcem. Če je kje, je tukaj razlagalčeva pomoč odveč in se nam tedaj estetičnega razlaganja ne bode dotikati

Če se pa tudi posreči, zbirko po razglašeni načelih urediti, vendar uredba v dveh točkah ne bode mogla ustrezati strogim naučnim terjatvam.

Prvo je to, da se ne morejo pesni z vsemi drobnimi razlikami dotičnih slovenskih narečij in podnarečij tiskati, ker jih je le peščica tako zapisanih, da na točnost razlik nij dvomiti. Da bi pa vredovalec besede vsestrano toliko ugledil, da se razreče čisto pokaže, že zaradi tega ne gre, ko bi tudi smel, ker se za dialectologijo med nami še skoraj ničesa nij storilo. Res, da je Stanko Vraz tu in tam v rokopisu tu in tam dialektične spremembe delal, kakor vidim, ali spremembe niso nikdar sezale čez granice štirskega narečja, katero je pa St. Vraz, na tem prostoru rojen, izvrstno spoznal, kakor nobeden njegovih vrstnikov. — Ne ostaje tedaj druga, kakor pesen v sedanji pisovni slovensščini natisniti, in kar se v zbirkah za slovensko dialectologijo dobi, v posebnem od-

delku predgovora naslednjim preiskovalcem v prid načrtati.

Drugo zopet je to, da je pri veliki večini pesni domovinski list tako površno označen. Imenuje se navadno samo dežela, redkokrat vas — a o pevcih in pevkinjah izveš toliko, kakor nič. In vendar je oboje zelo potrebno, kar vé vsakdo, komur je narodno pesništvo le nekaj pobleže znano. Prihodnji nabiraleci naj bi na vse to posebno pozorno gledali, da se kasneje vsaj nekaj dosedanja napaka popravi.

VI.

Do zdaj smo samo o tem besedovali, kako bode treba gradivo urediti; ne bode odveč, ako odgovorimo še na vprašanje, kaj se bode iz vsega gradiva v zbirko vzelo? Odgovor je kratek: Vse, kar je nedvomljivo narodova lastnina, in je vsaj tako, da duševne vrednosti narodove ne omadežuje. Nij treba, da je pesen estetično dovršena; da le posveti v kakov oddelek narodovega življenja in njegove zgodovine, ali

Prišli smo tedaj do očitnega razpora in to samo zaradi prenapetosti in nestrpljivosti g. Miha Herman-a, kateri v Gradci v krogu konservativnih Nemcev duhovskega stanu živeč, slovenskih razmer več ne pozna. Zedinjeni smo delali dosti let Slovenci posvetnega in duhovskega stanu; prizanesli smo eden drugemu, ako je včasih ta ali oni preveč zašel na levo ali na desno. Nijmo se pulili za programe, ker smo vsi nosili v srci in delali javno za narodni program.

In zdaj? Kamor pogledamo, vidimo razdraženost in razpor. In kdo ga je prouzročil? G. Miha Herman, letá 1848 republikanec, potem velikonemec, dokler se nij leta 1861 v Slovenca spreobrnil, iz katerega je zdaj postal nemški klerikalec, ki na nezaslišan način našo slovensko-štajersko duhovščino, s katero so posvetni narodnjaki toliko let v lepem miru živeli, hujska proti posvetni slovenski inteligenciji.

Slovenci se bodemo vselej hvaležno spominjali tega, kar je g. Herman kot slovenski poslanec v deželnem zboru štajerskem za nas govoril in storil; tem bolj in tem srčneje obžalujemo njegovo sedanje delovanje.

Slovensko-štajersko duhovščino pa še enkrat svarimo, naj pomisli, kamo jo tira slepa strast Hermanova.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. junija.

Notranji politiki se pozna, da smo v času „kislih kumar“. Ministri počivajo, samo Stremayr se včasih oglašá. Kdor visokih politikarjev more, gre v toplice, da se okrepeča za predstoječi volilni boj. Mi manjši pa moramo kljub vročini, katera vsak dan huje prihaja, delati v politiki in iskati novosti, kjer jih nij. Zato začnejo časniki nejevoljni postajati, da vlada tako dolgo ne razpiše volitev. V resnici bi bilo želeti, da se volitve kmalu vrše, kajti če se bodo volitve še dolgo odlašale, bo taka zmešnjava postala in se toliko strank izleglo, da ubogi volivec naposled ne bo vedel razločiti črno od belega. Zlasti na Slovenskem stara klepetulja „Novice“ in najmlajši pajdaš Herman-Ulagov „Gospod.“ okolo sebe grizeta in brečata, kakor bi bila zdivjala. Gospoda bodita vendar bolj mirna, da vama prehitro sape ne zmanjka. Slovenci brez „Novice“ in „Gospodarja“, ojoj! kaj potem?

nam osvedoči njegovo mišljenje o stvareh, ki ga obdajajo, o natornih prikaznih, o religioznih, pravnih nazorih i. t. d., i. t. d. Tu se vam pa nij treba ustrašiti motivov, ki n. pr. ljubezen opevajo; tudi nij nam prikrivati, da narod s svojim zdravim humorjem nobenemu stanu ne prizanaša; pustimo mu besedo tudi v kočljiviših stvareh, njegovo modrstvo je vendar-le pravo, če se tudi ne sklada z onim, ki je v salonu naveden. Z eno besedo, pokažimo mu v tem zrcalu, kakov je, ne le v svojih prednostih, ampak tudi v slabostih. Saj poleg jezika narod nič bolje ne označuje, kakor njegovo duševno blago. Ako hočemo podobo vso in celo imeti, ne smemo posameznih potez iz nje brisati in tudi ne na njej krpiti. Narod pa tudi sme pričakovati, da mu zopet damo, kar smo od njega dobili. —

Čemu vse to tukaj omenjam? Zarad tega, ker smo v nekaterih sem spadajočih vprašanjih s svojimi nazori še v povojih. Pri vseh družih slovanskih narodih bi imel

V **ogerskem** zboru se je interpeliralo zakaj je smel rožnovski škof razglasiti dogmo o papeževi nezmotljivosti. Minister za kultus odgovori, da je škof le 200 iztisov vatikanskih dekretov razdeljeval pa zato od vlade pograjan bil in se mu je s kaznijo žugalo. Interpelant s tem nij zadovoljen, zato bode o tem debata v saboto. — Ravno v tem času je ogerski vladi taka debata neljuba za to terjá oficiozno „P. L.“ naj se ogerska zbornica razide.

Vnanje države.

O vojski **Rusov** s Kivani piše znani Vambery sledeče: „Štiri sto let je trpel povračilni boj, katerega je car Ivan Grozni s Tartarji začel. Car Aleksander ga je dokončal. Konec je popolnem vreden dolge krvave drame. Vojskovanje Rusov, o katerem ima evropsko časopisje pri pomanjkanji zanesljivih dopisnikov le temna poročila, je mojstersko delo vojne umetnosti, ter se sme vredno na stran postaviti zgodovinsko imenitnim vojskam Hanibala in Napoleona I. Kajti vojskovanje je bilo združeno z neizmernimi težavami, ker je Kiva obdana krog in krog z neizmernimi puščavami, katere je bilo treba prekoračiti. Kako bode ta uspeh Rusov deloval na Angleže, opisal bodem prihodnjič, za sedaj konstatujem le, da je Kiva vzeta vojske konec“. Tako Vambery ki dobro pozna razmere v srednji Aziji, kjer je sam dalj časa bival.

Na **Francoskem** se širi razpor med monarhisti v Verzajlu. Orleanisti in privrženci Henrika V. se skušajo iznebiti upljiva bonapartistov, ter se skušajo v ta namen združiti z levim središčem. Nasproti pa tudi bonapartisti nijso zadovoljni z obnašanjem legitimistov. Tako je princ Napoleon pri banketu, katerega je nekdanji predsednik starešinstva Sneider njemu na čast napravil, izrekel, da bodo Francozi, ako ne bodo v stanu obdržati republike, gotovo rajše sprejeli cesarstvo, nego klerikalno kraljestvo legitimistov. Vsled tega govora tišče udje desnega središča v vlado, da naj spoštuje svobodo vesti in se ne uda popolnem upljivu ultramontancev.

Izid razprave o Leroyerovi interpelaciji še nij znan. Ministerstvo si prizadeva še zmirom, da dobi večino zase. Rouher in bonapartisti bodo glasovali z vlado. Med poslanci levega središča je vsled poslednjega glasovanja še zmirom razpor, vendar je Ricard nasvetoval motiviran dnevni red, v katerem narodna skupščina zahteva od vlade, da naj varuje svobodo vesti, ter graja narredbe lijonskega prefekta.

Španska vlada je začela bolj energično postopati Karlistom nasproti. V severnih pokrajinah bode proglašen obsedni

stan. Vojni minister Estevanez, ki je neki zelo talentiran in delaven mož, bode sam prevzel zapovedništvo severne armade. Z njim gre tudi znani polkovnik Bregua, nekdanji pribočnik generala Prima. Tudi med vojaštvom v Kataloniji se bode red zopet vpeljal. Ker se Karlisti še zmirom ne morejo ganiti iz svojih hribov, nego so bili še poslednje dni pri Mirandi tepeni, je še zmirom opravičeno upanje, da se republika na Španskem obdrži. V kortesih je predlagal minister Mara nasvet, da se špansko poslanstvo pri papeži kot nepotrebno odpravi.

Italijanski državni zbor se je vendar le udal zahtevanju finančnega ministra Selle, ter je po dokončanem budgetu v ponedeljek začel razpravljati njegove finančne predloge. Nasproti predlog poslanca Depretisa je bil s 160 glasovi zavržen. Pripomoglo je k temu največ to, ker so se poslanci menda bali, da bi inace po odstopu ministerstva Lanza ne prišel na krmilo general Menabrea. Vendar pa bodo pri razpravljanji hude debate. Poroča se iz Rima celo o ministerski krizi. Nekateri mislijo, da pride mesto Lanze Minghetti, drugi pa trde, da bo le Sella odstopil. Vojvoda Broglié je v imenu francoske vlade protestiral proti odpravi redovnih generalatov, ker to škoduje francoske interese. Sicer pa francoski vladni listi sami pravijo, da to italijanske vlade ne bo zdrževalo, a imelo bo nasledke v prihodnje (?).

Iz **pruskih** diplomatičnih krogov se zopet čuje da bode Bismark izstopil iz pruskega ministerstva. Pruski ministri so neki med soboj v razprtiji, posebno Roon je nezadovoljen, ker njegov tovariš Bismark tolikanj priljubljene vojaške postave nij spravil v državnem zboru letos v obravnavo.

Vlada pruska je zahtevala poslednji čas od škofov poročila o njihovih seminarjih v katerih se izobražujejo mladi duhovni in načrt učenja. Škof v Fuldi je vladnemu zahtevanju tudi ustregel, večina škofov pa se brani tega. Zarad tega je vlada semenišču v Paderbornu že odrekla svoje priznanje. Enaka osoda bode menda v kratkem zadela tudi druge.

Dopisi.

Iz Idrije 24. jun. [Izv. dop.] Enkrat smo že poudarjali, da naši dopisi nijso po volji nekaterim narodnjakom; — zamolčali smo bili pa, da nekateri celo z Lipoldom drže in sicer taki možje, kojim bi naj bila zraven njihovega svetega poklica kot oznanovalec sv. evangelija vrh tega pa še kot rojakom našim prva skrb, potegovati se za pravice svojih domorodcev. Kako moramo

nrav pokvariti z narodnimi pesnimi, — ali smo res Abderiti 19. stoletja? Moralna statistika nam mnogo uzrokov pogube nravnosti našteva, a še nikjer nijsem med temi uzroki dobil navedeno: čitanje narodnih pesni.

Svojega stališča mi nij treba tukaj obširneje razvijati; držim se načel, kakoršna so pri kulturnih narodih denes sploh navadna. Terjatvam časa tudi na slovstvenem polji se le oni ustavlja, ki napredka narodov ali ne vidi ali neče videti. Da ne bode nobene dvombe, pa že tukaj očitno izrekam, da me nij nikakor volja odmakniti se od svojih načel; ako je tedaj večina „matičnega odbora“ drugih misli, naj bi je objavila, da še o pravem času uredovanje drugemu prepustim.

Slednjič še nekaj. Že gori je bilo omenjeno, da novejšje, vsled „matičnega“ poziva vzbujene zbirke ne dosežejo, vzlásti ne kvalitativno, v Vrazovi ostalini navrhovatega narodnega blaga. Ako pomislim, koliko na malem prostoru prof. Valjavec nabere in dalje

vredovalec lahek posel v tem slučaju, samo pri nas ga še denes nema, ker je prepričanje večine proti njemu. Spomini iz polpreteklega časa so jako podučni in kažejo, kako daleč se v slovstvu za otročjo bojznijo pred navadnimi človeškimi čutili. Pred sabo imam spis slovenskega pisatelja, ne duhovnika, od leta 1856 o slovniškem predmetu. Ker je razmere poznal in vedel, da je pri nas ljubezen le imenovati že velik greh, si je z nekim citatom tako-le pomagal:

„Kdor če pa vedit',
Kaj je lj
Mene naj vpraša,
Jaz mu povém.“

Pesmi kr. n. I. 38.

Če bode uredovalec slovenskih narodnih pesni si tudi moral s pikami pomagati, onda bodemo imeli cele strani samih pik. A ne le to, treba bode tudi skrbeti, kako takrat ravnati, ko se kaj bolj kočljivega opeva in utegnejo tudi že pike biti pohujšljive? Ti moj bog! narodovo

potem mi govoriti o svojej revščini, ako ne najdemo podpore nikjer, ako se je nam zanašati edino le na svojo moč. Še isti gospodje, ki so skrbeli pred Lipoldovim vladarstvom res prijateljski za nas, umolknili so naenkrat in na način je prišlo tako daleč, da se potrdi brez ugovora, kar Lipold reče. Da bi se pri zborovanji vsako soboto ljudomili gospodje vzdignili zoper „grajskega starca“, da bi mu redoma vsak nam škodljiv predlog zavrgli, gotovo bi prišel kmalu ob ves pogum in mi bi ne tožili dan za dnevom po časnikih. Tako pak gospodje kažejo, da je tudi njih Lipold premotil, ker mu dajo v vsem prav, akoravno sami dobro vedo, kake žalostne posledke imajo „očetovi“ načrti za soboj. Prejšnja leta imeli smo v osobi poštenega rudarskega svetovaleca g. Grübler-ja izvrstnega zagovornika naših pravic — sedaj ne vemo, kako je njegov merodajni ugovor popolnem izostal. G. dr. Grbic pozna kot zdravnik gotovo dobro naše sile in potrebe rudarjev. Naj bi on v svojej znani poštenosti in radodarnosti vsaj sedaj odločno stopil na našo stran ter tudi dejansko pokazal, ne le v besedah, da Lipold vendar nij tako močan, da bi vse predru-gačil. Resno besedo polagamo tudi vsem „paznikom“ na srce: Naj oni ne bodo v pričo ljudstva z njim, za hrbtom pa zoper rudarje. Le ako delamo složno, vsi za enega, nadejati se smemo, da izgubimo nemiljenega moža. Kakor stoje sedaj reči, moremo tolaženi reči: „račun“ nij daleč od njega. Končno naj še povem, kak strašen protivnik je drug gospod. Dotični dopis, ki ga nekako dobro za žilo prijema, prebravši, vpraša, kedo dopisuje iz Idrije v „Slov. Narod“. A ker tega ne izve, menda se izrazi tako-le: „Ich will den Menschen erfahren und sehen, ob wir slovenische Hunde oder die Slovenen unsere Hunde sind.“ Pa naj še kedo reče, da nij on res zbog togote nad istim dopisom zbolel!

Iz Budim-Pešte 24. jun. [Izv. dop.] Brez škandala v našem državnem zboru enkrat ne gre. Adresne in proračunske debate so pri nas zmirom škandalozne. To že mora tako biti. „Junak“ najnovejšega parlamentarnega škandala je Ernest Simo-

pregledam, kako se je izplačal trud profesorja Baudonina de Courtenay na Goriškem, me prešine mnenje, da je vendar med narodom še mnogo dobiti in „odbor matični“ naj bi se stvari še enkrat poprijel, a to čvrsteje ko prvokrat. Nij dosta, da se samo veli narodno blago nabirati, treba je tudi nabiralcem kolikor le mogoče trud olajšati in je o njenem poslu podučiti. Med taka olajšanja pa spada, da se sestavi in tiska kaka stotina ali več vprašanj iz raznih strok ustnega slovstva. Po tem potu se je drugej prav obilo nabralo, in že naši najbliži sosedje Hrvati nam imajo dosta lepega in vrednega pokazati, kar se je dobilo vsled vprašanj „društva za povjestnicu jugoslavensku.“ — Ravno tako je svetovati, da dovoli odbor večšim pisateljem primerne stipendije z namenom, da prehodijo vse kraje naše domovine in nabirajo. — Pa čemu bi to dalje razkladal, saj bode sl. odbor sam vedel kaj in kakó, ako sprevidi, da je treba nabirati predno bode prepozno.

Toliko za zdaj, ako bode trebalo, se kesneje še oglasim.

nyi. Njegov napad na vlado in na srednjo levico je bil proti vsakej parlamentarne pristojnosti, on je bil, kolikor je samo mogel biti, surov in prost, vrh vsega tega pa še neopravičen. Marsikateri prizor v našem državnem zboru spominja nas nehote na enake prizore v drž. zborih nekdanje poljske države. Da bi naše državnike samo tudi na osodo te države spominjali ti prizori! Simonyjev škandal je rana na telesu naše ustavnosti; — finančialna mizerija pa, ki se vsako leto pri proračunski debati na novo razkriva, je rana na telesu našega državnega gospodarstva. Državni prihod je tudi letos veliko krajši nego je državni razhod. Treba bo spet denar na posodo vzeti, pa kje? Rastoči naš deficit, izgled na slabo letino. in burzine nadloge splašile so kapital. Iz javnosti potegnil je v skrita zakotja. Finančni odbor je sicer zbrisal v proračunu, kolikor se je samo dalo, pa vendar je ostala še cela kopa deficita. Naše časopisje tišči v drž. zbor, naj on še neusmilneje briše, nego finančni odbor, ter samo toliko stroška dozvoli, kolikor se ga more z dohodki pokriti. To bi bil gotovo radikalen pomoček proti deficitu, če bi se dal izvesti, pa to je, izvesti se ne da. To je ravno tako, kakor če bi se komu reklo: jedi toliko, kolikor imaš, ne toliko, kolikor potrebuješ. Denes morejo naši državniki na temelji izkušnje petih let izračunati, koliko naša državna samostalnost, in zlasti naša kocika domnevana „velevlastnost“ stoji. Kdor sam ne more živeti, mora iti družega služiti. S tem, da se v inostranstvu od leta na leto bolje zadolževamo, postali bodemo naj prej v gospodarstvenem in pozneje tudi v političnem pogledu sluge tujecev. Generalna debata o proračunu je zvršena, in tudi specialna debata je že več poglavij dogotovila.

Meseca novembra lanskega leta predala je hrvatska regnikolarna deputacij našej deputaciji svoj elaborat glede revizije Rauchi-janske nagodbe leta 1868. Naša regn. deputacija je trebala celih sedem mesecev za odgovor, ki ga ravno kar naši in hrvatski časopisi priobčevajo. Za redakcijo tega odgovora je bil Kalman Szell izbran. V malih besedah se more o njemu tole reči: Szellov odgovor odbija dosta trdo in dosta suhoparno vse politične zahteve hrvatske regni. deputacije ter samo glede finančnega vprašanja neke „koneesije“ pripušča. Kar se tiče političnega vprašanja, odvzima se Hrvatom še celo to, kar jim je bilo v Rauchovej nagodbi zagotovljeno. Rauchi-janska nagodba ustanovljuje namreč da je deželni naslov: „kraljevine Hrvat-ka, Dalmacija i Slavonija“. Hrvatska regn. deputacija je zahtevala, naj se mesto „kraljevine“ reče „kraljevina Hrvatska, Dalmacija i Slavonija“, mesto plurala tedaj singular. Szellov odgovor pa to odbija ter navetuje naj se ne imenuje niti „kraljevina“ niti „kraljevine“, ampak „dežela Hrvatska, Dalmacija in Slavonija“, tedaj toliko kakor pars adnexa. Ta bi bila v pravem smislu besede brezimenna avtonomija. Ali je čudo da se hrvatski magjaroui v pest smeje, ter da se baje Rauch javno baha, da bi bil on več izposloval. Hrvat-ka reg. deputacija se ve da Szellovim odgovorom nij zadovoljna, ter bo na njega če že nij, pismeno odgovorila. Razprave utegnejo se tedaj še nekoliko časa presti.

Če se razbijo, kar nij nemogoče, kaj bo

nasledek tega? Razpust sedanjega hrv. sabora in brž ko ne postavljenje kakšnega komisara n. pr. kakšnega Majthenya.

Domače stvari.

— („Narodna tiskarna.“) V Ljubljani bivajoči udje upravnega odbora „Narodne tiskarne“: gg. dr. Ahačič, Grasselli, H. Turk, dr. Vošnjak in dr. Zarnik, in izmed vnanjih: gg. dr. Dominkuš, Fr. Rapoc, Janko Pajk iz Maribora in g. Franjo Hren iz Begunj, so imeli po občnem zboru posvetovanje in storili potrebne sklepe, da se po volji občnega zbora prve dni meseca julija začne bilanca sestavljati za leto 1872 in prvo poletje 1873. G. upravni odbornik Hugo Turk, trgovec v Ljubljani, je radovoljno prevzel nalogo, da pri tem težavnem in zamudnem delu pripomaga.

— („Ipavski sokol.“) Ker se nam je goriška godba kljubu pogodbi nenadoma odpovedala in se tako hitro nova godba najeti ne more, ne bo to nedeljo (29 t. m.) praznovanja blagoslovljenja zastave, temuč kasneje. Kedaj? to se bo o svojem času naznanilo.

Odbor.

— (Strela udarila.) Piše se nam: 20. t. m. je v Zavrči pri Ptujii strela udarila v hram in umorila 20letno deklico Barbaro Žiher. Opravljala je v kuhinji in ker je še v peči ogenj bil, in se kadilo, prišla je strela po dimniku v kuhinjo, kjer je ona stala. Dimnik je raztrgala, od klopi, ki se je v kuhinji nahajala, je velik kos odtrgala, a nesrečnej deklici je zadaj lase in po hrbtu kožo osmodila. — Svarilo, da se ne sme kuriti, ako se bliska.

— („Du windischer Esel“) pravijo surovi nemški ali nemškutarški kulturonošci Slovincu posebno na Štajerskem in Koroškem kadar hočejo povedati kako visoko stoje nad Slovanom. Tako je tudi pretečeni teden neki nemškutarški debel Celjan traktiral premožnega Slovenca O. v Dobrni z istim kulturnim primkom „windischer Esel“. Ali Slovenec si v lastni hiši od debelega nemškutarja taci-h na njegovo narodnost zmerjajočih grdi-h titulov nij dal dopasti, temuč je pograbil nemškutarja čez pas in ga iz svoje hiše na ulico vrgel na ves vzdolž. Voznik, ki je bil nemškutar-skega Celjana tja pripeljal, nij ga hotel nazaj voziti, ko je čul da je zato bil iz hiše vržen ker je na Slovence psoval. Tudi drugi vozniki ga nijso hoteli voziti. S težavo je naposled nemškutar dobil za drag denar voz, ki ga je spravil domu. Drugikrat se boče pa gotovo varoval Slovenca ogovoriti z nemškim „windischer Esel“.

Razne vesti.

* (Razstava slovenskih starin.) Od nedelje 22. junija naprej je v denarnem in starinskem kabinetu na Joaneji v Gradci majhena razstava slovenskih starin, denarjev in medalj videti. Med temi so na Štajerskem najdene po Davorin Terstenjaku boginji luči Koladi pripisana bronasta kola, potem tudi večkrat noričnim Slovanom pripisani adnamat-denarji in enaki; potem kopije napisnega kamena v Vidmu pri Reichenburgu, katerega je Kotančič na Črta ali Črnega boga potezal, dva medna uhana in dve naročnici iz groba Slovenke osmega stoletja, najdeno v Stras-englji in razloženo po germanistu Karl Weinholdu; en eksemplar slovenskega svetega pisma, prestavljeno od J. Dalmatina „Biblia“, tu je vse svetu pismu, stariga inu noviga testamenta,“ po Hans Krafftovih dedi-

čih 1584 z veliko lesorezi; končno vrsta južno-slovanskih, poljskih in ruskih denarjev in medajl od 14. do 19. stoletja ki se bode nadaljevala.

Narodno-gospodarske stvari.

Uravnanje zemljiškega davka.

Beseda gruntnim posestnikom.

Zemljiški davek, kakoršnega zdaj plačujejo gruntni posestniki, je bil že pred petdesetimi leti naložen. Takrat so bili komisijoni postavljeni, kateri so cenili, koliko ne-sejo njive, vinogradi, travniki itd. čistega prihodka na leto in potem je davek bil izračunjen. Gruntni davek pa je tačas bil prav neprimerno naložen, v nekih deželah, posebno na Kranjskem in Slovenskem Štajerskem previsok, v drugih prenizek. Da se ta nepravilnost odpravi, se zdaj v vseh deželah našega cesarstva gruntni davek na novo izračuna.

Pri vsakem okrajnem glavarstvu so se leta 1869 sestavili okrajni cenilni komisijoni iz cesarskih uradnikov in zaupnih mož, kateri sami davke plačujejo od svojih gruntov. Ti komisijoni so za vsak kraj morali izračunati prihodke od zemljišč ali gruntov: 1. koliko se pridelava, 2. cene pridelkov, in 3. stroške obdelovanja. Ker so pa letine različne, tedaj prihodki skoraj vsako leto drugačni, so morali komisijoni poizvedeti za poslednjih petnajst let od leta 1854 do 1869, koliko se je povprek pridelalo, kakšno ceno so pridelki: žito, vino, drva itd. imeli, koliko se je plačalo delavcem, hlapcem in deklam i. t. d.

Naj tej podlogi so okrajni komisijoni delali svoje račune in jih poslali deželni komisijonu v glavno mesto.

Na Štajerskem je deželni komisijon v Gradcu že pregledal te tarife, jih preuredil, kjer so se mu previsoke ali preniske zdele ter jih po vsej deželi razglasil. V včerajšnjem listu so tarife za Štajersko natisnene in prinesemo o svojem času tudi tarife za Kranjsko in druge slovenske dežele. Graški deželni komisijon je neke tarife znižal, posebno za vranski in celjski okraj, vendar so še zdaj za ta dva okraja tarife previsoke. Zdaj imajo okrajne cenilne komisije in občine ali soseske pravico pritožiti se, ako se jim tarife previsoke zde. Poslednji čas za ulaganje pritožeb pa je za Štajersko do 12. julija tega leta.

Tarife bodo podloga gruntnemu davku. Naj tedaj gruntni posestniki vsake občine te tarife pregledajo, naj tarife svojih okrajev primerjajo z onimi za sosedne okraje in če se jim previsoke zde, naj se občine pritožijo. Take pritožbe pa ne smejo biti površno napisane. Treba je dokazati, da so se ali prihodki od zemljišč in cene pridelkov previsoko cenile, ali pa stroški prenisko v račun vzeli.

Zato bi se moralo pregledati, kako so okrajni cenilni komisijoni cenili prihodke in stroške. Te cenitve pa leže pri okrajnih glavarstvih, kjer so se izdelale tarife. Občine se naj tedaj obrnejo do enega udeleženca komisije svojega okraja, do katerega imajo zaupanje, da jim pomaga pri izdelovanju pritožbe.

Razvrstitev gruntov v razrede se bode

zgodilo, kadar državni komisijon na Dunaji vse deželne tarife pregleda. Potem še bode tudi gruntnim posestnikom mogoče, saj to doseči, da se njihovi grunti ali zemljišča vrstijo v kak nižji razred.

Tarife za Kranjsko še niso od deželnega komisijona izdelane, ampak še le od okrajnih cenilnih komisij; tedaj za Kranjsko še niso razglazene in tudi še nij obrok za pritožbe napovedan.

— Včeraj smo prinesli v listu „Razredne tarife za Štajersko“ in sicer za njive, vite, travnike in vinograde; v prihodnjem listu natisnemo ostale tarife. Denes pa dodamo kratek poduk, kako ravnati pri reklamacijah.

Tujci.

26. junija.

Evropa: pl. Ofner s soprogo in sinom iz Pariza. —

Pri **Elefantu**: Berman iz Češkega. — Cubalire z gospo, Duak iz Dunaja. — Valur, Pajk, Vitteubersky iz Celja.

Pri **Malié**: Fialan, Čeh iz Dunaja. — Ulčer, Kieinger iz Trsta. — Loser iz Pešte. — Reuc iz Hasberga. —

Pri **Zamorci**: Bihan iz Pešte. — Grulpčič iz Žuženberka. — Gnezda iz Ljubljane.

Dunajska borska 26. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	gl.	kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	67	—
Enotni drž. dolg v srebru	72	75
1860 drž. posojilo	101	25
Akcije narodne banke	984	—
Kreditne akcije	263	—
London	110	50
Napol.	8	89
C. k. cekini	—	—
Srebro	109	75

Početkom meseca julija tega leta začnemo v Ljubljani izdavat:

„Slovenski tednik“

politični in gospodarski list za kmetsko ljudstvo.

„Slovenski tednik“ je namenjen našemu kmetskemu ljudstvu, katero navadno nema časa, dolgih spisov čitati in velikih časnikov prebirati, pa bi vendar tudi rado poizvedelo, kaj se po svetu godi in kako slovenski in drugi narodi napredujejo.

„Slovenski tednik“ bode tedaj v kratkih, pa jedernatih spisih donasal vse in vsakovrstne **novosti** iz domačih **slovenskih** in **tujih** dežel; on bode podučeval svoje bralce v **občinskih, deželnih in državnih** zadevah, ter jim bode kratko razlagal nove **postave**, posebno one, katere se tičejo kmetskega stanu, šolstva, občin itd.

Dalje bode „Slovenski tednik“ donasal podučne kratke spise o gospodarskih, poljedelskih, živinozdravilskih, sadje- in vinorejnih stvareh. Naznanjal bode vsak teden **tržne cene** žita, živine, vina itd.

„Slovenski tednik“ bode vselej zagovarjal narodne in politične pravice slovenskega naroda in svobodna načela sedanjega veka.

Sploh pa bode „Slovenski tednik“ skrbel, da bode podučil slovenskega kmeta o vsem, kar mu utegne koristiti, mu bistriti um in njegovo duševno in materijalno stanje popboljševati.

„Slovenski tednik“ izhaja v Ljubljani vsak petek na mali poli in veljá:

Za celo leto 2 gl. 40 kr.

Za pol leta 1 „ 20 „

Naročnina naj se pošilja po poštnih nakaznicah opravištvu „Slovenskega tednika“ v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

Prvi list izide v petek 4. julija t. l.

Prosimo tedaj, naj se naročniki še do konca tega meseca oglase, da vemo koliko iztisov tiskati.

Lastništvo in opravištvo „Slovenskega tednika“.

Oznanilo opravilstva.

Vdano podpisani se počasti, čestitemu p. n. občinstvu kakor svojim štovanim dosedanjim naročnikom s tem naznanjati, da je službo predstojnika v tukajšnji **krojaški asocijaciji**, v kateri se mu je posrečilo, si občno zaupanje pridobiti, odložil in iz taiste izstopil.

Med tem ko vdano podpisani za njemu v tako obilni meri izkazano zaupanje zahvaljuje, daje ob guem na znanje, da je prevzel poprej Jurij Kervaričev, še poprej Čeponovo opravilstvo in ga bode vzd žaval na lastni račun.

Podpisani upa z zvesto in solidno postrežbo, kakor s finim in dobrim delom naklonnega zaupanja tudi zanaprej se vrednega izkazati in se priporoča s tem za vsa v strok krojaške obrtnije spadajoča dela. Tudi ima lepo izbiro modernega blaga v zalogi.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Sark,

(166—1)

krojač, na dvornem trgu v Kastnerjevi hiši.

Franc Sark,
krojač, na dvornem trgu v Kastnerjevi hiši.

Franc Sark,
krojač, na dvornem trgu v Kastnerjevi hiši.